

De Blonde Ruiter, *Tryngites subruficollis* (Vieillot),
nieuwe soort voor Nederland

door

Mr J. KIST

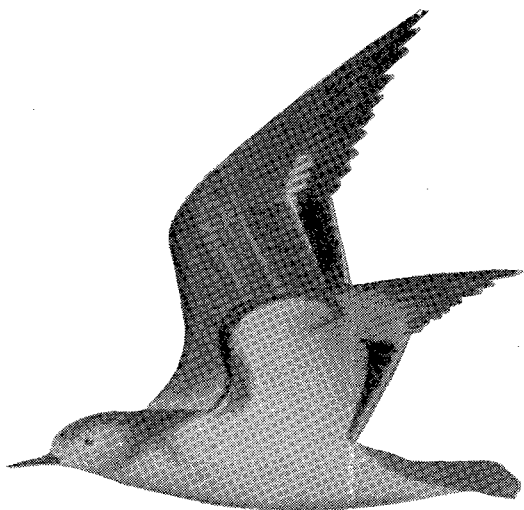
(met 1 tekstfiguur)

(With summary: *Tryngites subruficollis*, new to the Dutch list)

Op zondag, 18 september 1955, waren KOOIJMANS, TEKKE en ik op het z.g. Groene Strand van De Beer op de fotografische jacht naar een drietal Morinelplevieren (*Charadrius morinellus*), die wij volgens de beproefde methode van het naderen en — na opvliegen — steeds dichterbij naderen in onze teleduurs trachtten te verschalken. Op een bepaald ogenblik, toen de morinellen weer eens waren opgevlogen en wij bij hun achtervolging onze Rotterdamse vriend A. M. VAN DEN OORD waren tegengekomen, voegde zich een vierde vogel bij het gezelschap, die wij op grond van het gelijksoortig vliegbeeld aanvankelijk eveneens voor een Morinelplevier hielden. Toen hij evenwel — enigszins afgezonderd van de drie andere — in de onmiddellijke nabijheid van KOOIJMANS en mij neerstreek, realiseerden wij meteen, dat het géén Morinelplevier was.

De vogel was een eigenaardig mengsel van ons bekende vogeltypen. Wat kleur betrof — de „geschubde” bovendelen, de leemkleurige onderdelen en de okergele poten — kwam hij het meest overeen met een zeer kleine, juveniele Kemphen (*Philomachus pugnax*), maar hiermede klopte niet de korte, zeer slanke en geheel zwarte snavel en de kleine, ronde kop, terwijl ook de hals daarvoor te lang en te slank was. Wat houding en levendige, „hoogstappende” gang betrof, deed hij mij het meest aan een kleine ruiter (*Tringa*-achtige) denken, doch de kleur en korte snavel weerspraken zulks. En tenslotte gaven de vlucht, korte snavel en ronde kop nog aanleiding om aan een plevier te denken, waarmede echter de relatief hoge poten en de lange hals in tegenspraak waren. Het is dan ook niet onbegrijpelijk, dat het enige ogenblikken duurde, voordat ik tot de hypothese kwam, dat onze vogel een vertegenwoordiger van de Amerikaanse soort *Tryngites subruficollis* („Buff-breasted Sandpiper”) was. Een hypothese overigens, die mij werd vergemakkelijkt, omdat ik deze soort reeds eerder — op 23 augustus 1953 nabij De Cocksdorp op Texel — onder zeer gunstige omstandigheden

had waargenomen. (Deze waarneming werd door mij niet gepubliceerd, omdat ik toen zonder „getuigen” was; zij is thans echter de vermelding waard, en zulks te meer, nu inmiddels is gebleken, dat in het najaar van 1953 *subruficollis* driemaal in Engeland werd geobserveerd (”British Birds”, 47, no 9)).

A. M. van den Oord pinxit.

Fig. 1. Blonde Ruyter, *Tryngites subruficollis*, naar de telefoto van de auteur op De Beer, 18 sept. 1955.

Mijn hypothese werd tot zekerheid, toen wij de vogel opjoegen en achtereenvolgens constateerden, dat de staart en stuit opzij géén wit vertoonden (hetgeen de mogelijkheid, dat wij met een Kemphen te maken hadden, definitief uitsloot); dat de oksels en de gehele ondervleugel wit waren met uitzondering van een donker halve-maantje ter hoogte van de punten van de ondervleugeldeken der handpennen en van een donkere tekening nabij de vleugeltoppen (hetgeen kenmerkend is voor *subruficollis*); dat de veren rondom het oog een lichte ring vormden (eveneens een kenmerk van deze soort) en tenslotte, dat de vogel éénmaal bij het opvliegen een rollend „trrruu” liet horen (dat zonder twijfel overeenkomt met de roep, welke doorgaans door Amerikaanse schrijvers als „pr-r-r-reet” wordt beschreven).

Na het bovenstaande meen ik een volledige beschrijving van het vederkleed achterwege te kunnen laten. Slechts wil ik opmerken, dat wij naar mijn oordeel met een juveniel exemplaar te maken hebben gehad, omdat de onderzijde niet uitgesproken „pink-buff” was (kenmerkend voor de adulte vogel, gelijk ik dit ook bij mijn Texelse vogel waarnam), doch meer leemkleurig, terwijl ook de randen van mantel- en rugveren meer roomkleurig dan „cinnamon-buff” waren. Als details vermeld ik nog, dat de leemkleur van de onderdelen op de onderbuik, onderstaartdeken en achterflanken naar het vuilwitte trok; dat de „schubben” op de bovendelen naar onze indruk kleiner waren dan bij een Kemphen en dat de borst-

zijden een fraaie en zeer fijne donkere vlektekening vertoonden. Vermelding verdient voorts, dat zowel KOOIJMANS als ik getracht hebben met onze teelenzen de vogel te vereeuwigen. De foto van KOOIJMANS — helaas op veel te grote afstand genomen — geeft een microscopisch beeld van de typische houding van *subruficollis* met de markant getekende Kemphaan-achtige bovenzijde. Mijn foto van de vogel in de vlucht — in een flits genomen zonder mogelijkheid van instelling en niet wel voor publicatie vatbaar — geeft de ronde kop met lichte oogring en de korte snavel goed weer en tevens de witte ondervleugel, die ter hoogte van de armpennen zwart omzoomd blijkt te zijn. Dit laatste is een veldkenmerk (POUGH spreekt in zijn „Audubon Water Bird Guide” van de „dark-bordered white underwing surfaces”), dat ons niet eens was opgevallen! Ook laat mijn foto een ongedefiniëerde witte vleugelstreep over het midden van de bovenvleugel zien, die ons eveneens was ontgaan. In dit verband zegt het Handbook: „White bases of primaries and secondaries form, not a wing-bar, but a sort of island of white surrounded by dark, which is characteristic in flight”. Het is zeer wel mogelijk, dat dit kenmerk bij juveniele vogels minder spreekt dan bij adulte exemplaren.

Zeer merkwaardig is, dat op dezelfde dag, dat wij *subruficollis* waarnamen, Prof. VOOUS bij de haven van Huizen — helaas onder minder gunstige omstandigheden en slechts voor korte tijd — een vogel observeerde, die zeer vermoedelijk eveneens als een exemplaar van deze soort moet worden beschouwd. VOOUS schreef mij dienaangaande als volgt:

„Aan een modderstrandje links van de pier trof ik een klein, maar „zeer gemengd troepje steltlopers aan, waaronder één vogel, die ik „bij het opvliegen van de troep, hoewel ik hem goed kon waarnemen, niet kende. Hij was iets groter en slanker dan de aan„wezige Bonte Strandlopers en Bontbekplevieren, rossig-bruin van „boven, met vele lichte veerranden, zonder speciale vleugel- of „staarttekening, vleugelonderzijde wit. Bij het zitten vielen de hoge „geelachtige poten en de overeenkomst met een — overigens veel „grotere — kemphen op. Snavel fijn, niet lang. Omdat het licht niet „erg gunstig was (tussen 4 en 5 uur n.m.) en omdat ik geheel zond„der getuige en volkomen verrast deze vogel waarnam, heb ik er „geen andere aandacht aan geschonken, dan dat ik al de mij beschikbaar staande Amerikaanse vogelboeken er op heb nageslagen om — meer voor mijn eigen geruststelling — mijn voor„lopige determinatie als *Tryngites subruficollis* wat meer houvast „te geven. Zonder jouw mededeling had ik deze waarneming stellig „niet eens voor mijzelf genoteerd, laat staan bekend gemaakt.”

Dat er wellicht van een kleine „invasie” in Europa van *subruficollis* in het najaar van 1955 sprake is geweest, wordt aannemelijk gemaakt door het feit, dat deze soort op 12 november onder de rook van Amsterdam werd waargenomen door SLUITERS (zie zijn publicatie hieromtrent op p. 65), in Engeland driemaal werd geobser-

veerd (resp. op 17, 25 en 28 september) en tenslotte op 19—21 september van dit jaar werd waargenomen op het voor de Bretonse kust gelegen eiland Ouessant tijdens een onder auspiciën van het Museum voor Natuurlijke Historie te Parijs gehouden kamp van de „Groupe des Jeunes Ornithologistes Français”. P. NIJHOFF, lid der N.J.N. en één der deelnemers aan dit kamp, schreef mij omtrent deze laatste waarneming onder meer als volgt:

„Op maandag 19 sept. ontdekten we op een kaal graslandje een „druk fouragerende piet, waarvan we eerst meenden met een „franjepoot te doen te hebben.

„Dit was echter bepaald niet juist en de volgende dag determineerde ik het beest als een *Blonde Strandloper*, hetgeen later „door velen — o.a. de Directeur van voornoemd museum en enige „assistenten — bevestigd werd. Opvallend waren de gele poten en „de merkwaardige kleur van borst en onderdelen. Later op de dag „arriveerden 3 *Morinelplevieren*, waartussen het dier steeds werd „gezien. In de loop van woensdag waren alle verdwenen.

„De *Blonde Strandloper* was bijna even mak als de *morinellen*: tot „op ± 10 m te benaderen.”

In deze waarneming valt op, dat ook hier *subruficollis* zich aansloot bij enige *Morinelplevieren*. In de Verenigde Staten wordt de soort nog al eens aangetroffen in gezelschap van de Amerikaanse Goudplevier (*Charadrius dominicus dominicus*). Deze associatie-voorkomst houdt ongetwijfeld verband met het feit, dat de genoemde soorten een zelfde biotoop prefereren.

Tryngites subruficollis, die ik — in afwijking van de „Vogelgids”, waarin aan deze soort de naam van *Blonde Strandloper* werd gegeven — „Blonde Ruiter” zou willen noemen, is een broedvogel van arktisch Noord-Amerika, wiens overwinteringsgebied voornamelijk ligt in Argentinië en Uruguay. In vroeger jaren is de soort buitengewoon talrijk geweest, doch zijn aangeboren makheid is voor de schietlustige Amerikanen, die destijds elk gevoel voor natuurbescherming misten, motief geweest hem zodanig te decimeren, dat hij thans als een zeldzame vogel kan worden beschouwd.

Men neemt aan, dat althans een deel der vogels op hun najaars-trek een „offshore flight” over de Atlantische Oceaan naar Zuid-Amerika uitvoeren. Wellicht verklaart zulks, waarom deze soort nogal eens (meer dan 20 waarnemingen) in Groot Brittannië — overwegend in de maand september — wordt aangetroffen. Het is immers duidelijk, dat ongunstige meteorologische omstandigheden op over volle zee trekkende vogels een sterker „verdwalende” werking uitoefenen dan op vogels, die de kust volgen. En ik acht het dan ook niet onwaarschijnlijk, dat ons exemplaar van de *Blonde Ruiter* slachtoffer is geweest van één der vele „hurricanes” („Ione” of „Janet”), die in de nazomer van 1955 over de westelijke Atlantische Oceaan hebben gewoed.

Op het vasteland van Europa is de *Blonde Ruiter* een uiterst zeldzame dwaalgast, waarvan slechts één waarneming bekend was uit

resp. Frankrijk, Denemarken en Helgoland. In Nederland werd hij — afgezien van mijn Texelse waarneming — tevoren nimmer vastgesteld.

Summary: *Tryngites subruficollis*, new to the Dutch list.

On September 18th, 1955, a Buff-breasted Sandpiper (*Tryngites subruficollis*), associated with three Dotterels (*Charadrius morinellus*), was observed on the sanctuary „De Beer”, Hook of Holland. All diagnostic fieldmarks were noted: yellowish-buff underparts, Reeve-like upperparts, short and slender bill, small and rounded head, rather long neck, whitish eye-ring, white underwing with dark markings, ochre-yellow, rather long legs. The writer took a flight-photograph, which revealed the black-bordered, white underwing as well as an indefinite whitish stripelike patch on the midst of the upperwing.

At the same date, a bird was observed near Huizen, on the coast of the IJsselmeer, which very probably was also a Buff-breasted Sandpiper. On November 12th, 1955, a bird belonging to this species was observed near Amsterdam. On 19th-21th September 1955 a Buff-breasted Sandpiper was seen on the French isle of Ouessant, near the coast of Brittany. The writer mentions an observation of his own of this species on August 23th, 1953, on the isle of Texel. The Buff-breasted Sandpiper is a new species to the Dutch list.

Een Blonde Ruiter, *Tryngites subruficollis* (Vieillot) bij Amsterdam

door

J. E. SLUITERS

(With summary: *Tryngites subruficollis* near Amsterdam)

Op zaterdagmiddag, 12 november 1955, bevond ik mij op de nieuwe opspuitterreinen van Tuindorp Slotervaart in Amsterdam-West, gelegen aan de Haagweg en de Sloterweg.

Bij het betreden van de grote zand- en slibvlakte van deze opspuitterreinen, waar zich enkele ondiepe regenplassen bevinden, trof ik aan een van deze plassen een troepje vogels aan. Dit troepje bestond uit 21 Kemphanen (*Philomachus pugnax*), 9 Bonte Strandlopers (*Calidris alpina*) en een drietal Bontbekpluvieren (*Charadrius hiaticula*), terwijl er zich ten slotte nog een vogel bevond, die op het eerste gezicht zeer veel weg had van een zeer kleine Kempshaan. De vogel was in werkelijkheid slechts weinig groter dan de in de onmiddellijke nabijheid voedselzoekende Bontbekpluvieren.

Bij nadere beschouwing bleek mij echter al spoedig, dat deze vogel in geen geval een Kempshaan kon zijn, vooral ook daar ik hem met de aanwezige Kemphanen vergelijken kon. Houding, de totaal andere wijze van voedselzoeken en de manier van voortbewegen sloten deze overeenkomst verder uit, ondanks het Kempshaanachtige patroon van rug en vleugels. Wat verder opviel, was het ronde „pluvieren”-kopje met de zwarte snavel, die niet langer was dan de kop zelf.

Wel deed mij deze vogel enige ogenblikken denken aan de Bar-